

Čj. UOOU-02069/16-15

ROZHODNUTÍ

Předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů, jako odvolací orgán příslušný podle § 2, § 29 a § 32 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a podle § 10 a § 152 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, rozhodla dne 25. května 2016 podle § 152 odst. 5 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., takto:

Rozklad účastníka řízení, České centrály cestovního ruchu, se sídlem Vinohradská 1896/46, 120 00 Praha 2 - Vinohrady, IČ: 49277600, proti rozhodnutí Úřadu pro ochranu osobních údajů čj. UOOU-02069/16-6 ze dne 31. března 2016, **se zamítá a napadené rozhodnutí se potvrzuje.**

Odůvodnění

Správní řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb. a správního deliktu podle § 17e odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000Sb., v souvislosti s pořádáním kurzů a projektů v oblasti cestovního ruchu, bylo zahájeno příkazem Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“), který byl účastníku řízení, příspěvkové organizaci Česká centrála cestovního ruchu, doručen dne 26. února 2016 a kterým byla účastníku řízení za porušení ustanovení § 13 odst. 1 a § 13 odst. 4 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb. a ustanovení § 13 odst. 9 zákona č. 133/2000 Sb. uložena pokuta ve výši 20.000 Kč a povinnost náhrady nákladů řízení ve výši 1.000 Kč.

Podkladem pro zahájení správního řízení byl písemný materiál shromážděný v rámci kontroly provedené inspektorem Úřadu PhDr. Petrem Krejčím ve dnech 3. září až 10. prosince 2015.

Dne 7. března 2016 byl Úřadu doručen odpor účastníka řízení proti výše uvedenému příkazu. V souladu s § 150 odst. 3 správního řádu byl podaným odporem příkaz zrušen a správní orgán pokračoval ve správním řízení.

Dne 31. března 2016 bylo vydáno rozhodnutí čj. UOOU-02069/16-6, jímž byla účastníku řízení za spáchání správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb. a správního deliktu podle § 17e odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb. uložena pokuta ve výši 18.000 Kč a povinnost náhrady nákladů řízení ve stejné výši, jako tomu bylo u zrušeného příkazu. Toto rozhodnutí bylo účastníku řízení doručeno téhož dne

prostřednictvím datové schránky. Deliktní jednání bylo shledáno v tom, že účastník řízení nezavedl technicko-organizační opatření k ochraně osobních údajů účastníků kurzů a projektů, u automatizovaného zpracování neprováděl logování a zpracovával rodná čísla zájemců a účastníků kurzů a projektů bez právního titulu.

Proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně čj. UOOU-02069/16-6 podal účastník řízení včasný rozklad doručený Úřadu prostřednictvím datové schránky dne 12. dubna 2016. V podaném rozkladu právní zástupce účastníka řízení argumentuje, že při posuzování, zda došlo ke správnímu deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., je třeba, aby Úřad uvážil naplnění materiální stránky správního deliktu dovozované soudní judikaturou – společenské škodlivosti. Dle názoru právního zástupce účastníka řízení materiální stránka výše uvedeného správního deliktu naplněna nebyla, neboť možnost ohrožení či zneužití osobních údajů byla velmi nízká.

Dle názoru právního zástupce účastníka řízení nebyla v případě správního deliktu dle ustanovení § 17e odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb., podle kterého se dopustí správního deliktu ten, kdo neoprávněně využívá rodná čísla, naplněna formální stránka skutkové podstaty správního deliktu. Podle ustanovení § 13c odst. 1 písm. c) téhož zákona lze rodná čísla využívat jen se souhlasem nositele rodného čísla nebo jeho zákonného zástupce. Právní zástupce účastníka řízení uvádí, že zájemce o kurz sám a dobrovolně rodné číslo v registračním formuláři na internetových stránkách vyplnil, což naplnění formální stránky skutkové podstaty správního deliktu vylučuje. Rovněž dle názoru právního zástupce účastníka řízení nemohlo dojít ani k naplnění materiální stránky tohoto správního deliktu, neboť je potřeba trestat jen ta porušení, která by mohla způsobit společensky škodlivý následek.

Právní zástupce účastníka řízení se domnívá, že míra intenzity porušení předpisů, pokud k nim došlo, byla velmi malá a žádné z porušení nevyvolalo negativní následek. Proto mělo postačit jen projednání celé věci před správním orgánem. Celková výše sankce uložené správním orgánem představuje jen 0,18 % z částky, kterou je možné uložit, což podle účastníka řízení svědčí o nízké intenzitě případného porušení právního předpisu. Právní zástupce účastníka řízení rovněž uvádí, že všechny výtky kontrolního orgánu uvedené v protokolu o kontrole byly účastníkem řízení okamžitě vyřešeny, přestože nebyly naplněny znaky ani jednoho ze správních deliktů uvedených ve výroku rozhodnutí.

Dále právní zástupce účastníka řízení uvádí, že Úřad sice shledal, že se účastník řízení dopustil správního deliktu dle ustanovení § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., ale ve smyslu ustanovení § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. pokutu neuložil, když ve výroku rozhodnutí uložil účastníku řízení pokutu pouze dle ustanovení § 17e odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., a to ve výši 18.000 Kč.

Závěrem, s ohledem na výše uvedené, navrhuje právní zástupce účastníka řízení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně čj. UOOU-02069/16-6 zrušit.

Napadené rozhodnutí jsem přezkoumala v celém rozsahu, včetně procesu, který předcházel jeho vydání, a dospěla jsem k následujícím závěrům.

Právní zástupce účastníka řízení vyjádřil názor, že se účastník řízení nemohl dopustit správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., protože nebyla naplněna materiální stránka skutkové podstaty správního deliktu, tedy společenská škodlivost, neboť možnost ohrožení či zneužití osobních údajů byla velmi nízká.

Dle právního názoru Nejvyššího správního soudu vysloveného v rozsudku ze dne 31. října 2008, čj. 7 Afs 27/2008-46, byť není materiální stránka správního deliktu v zákoně výslovně

upravena, její nepoužití by bylo v rozporu s jednotlivými principy právního řádu. K trestnosti určitého chování dle Nejvyššího správního soudu nestačí, když jednání vykazuje po formální stránce znaky skutkové podstaty deliktu, zároveň jednání musí být společensky nebezpečné (škodlivé). Nejvyšší správní soud i v případech správních deliktů právnických osob trvá na tom, že pro kvalifikaci konkrétního protiprávního jednání jako správního deliktu musí být kromě formálních znaků deliktního jednání naplněna i materiální stránka deliktu, a jednání musí vykazovat určitou míru společenské nebezpečnosti ve vztahu k porušené povinnosti, stanovené zákonem na ochranu odpovídajících hodnot. To platí, přestože zákony upravující správní delikty stricto sensu materiální stránku deliktu neupravují (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května. 2007, čj. 8 As 17/2007-135, č. 1338/2007 Sb. NSS).

Účastníku řízení jako správci osobních údajů je v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. zákonem stanovena povinnost přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Ze spisového materiálu vyplývá, že účastník řízení ke zpracování osobních údajů využívá registrační webové formuláře, jejichž dodavateli jsou různé společnosti. Získaná data jsou uložena v zaheslovaném souboru ve formátu .xls v osobním počítači manažera konkrétního projektu, přičemž přístup do počítače je též chráněn heslem. Dále bylo zjištěno, že zálohovaná data projektu jsou uložena na externím disku manažera projektu, v uzamykatelné zásuvce jeho kancelářského stolu. Avšak vzhledem k tomu, že v posuzované době nebyl nijak definován proces zálohování, účastník řízení neevidoval přehled aplikací jednotlivých projektů obsahujících osobní údaje, zda jsou provozovány interně nebo formou externí služby, ani nebyla zavedena další technicko-organizační opatření na ochranu osobních údajů, je zřejmé, že účastník řízení porušil povinnost stanovenou v § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. Bylo zjištěno, že účastník řízení v době provedení kontroly neměl zajištěné IT služby od žádného poskytovatele. Kontrolou bylo zjištěno, že s dosavadním dodavatelem IT služeb byla ukončena smlouva k 31. květnu 2015 a novému dodavateli, kterým mělo být Ministerstvo pro místní rozvoj, nebyla kompletní dokumentace pro zabezpečení IT služeb předána, a proto dle svého vyjádření ministerstvo neodpovídá v době provedení kontroly za bezpečnost IT služeb až do doby oficiálního předání dokumentace od účastníka řízení. Tato situace byla Úřadem vyhodnocena jako vysoce riziková z pohledu možné ztráty nebo zcizení dat. Vzhledem k tomu, že zpracování osobních údajů v elektronické formě probíhalo jen na základě zavedené praxe, bez dokumentování pravidel na ochranu osobních údajů, tj. bez zdokumentování veškerých bezpečnostních pravidel počínaje bezpečnostní politikou, analýzou rizik apod., bylo identifikováno riziko včasného neodhalení incidentu či nestandardní činnosti apod. Za daného stavu u účastníka řízení mohlo dojít i k případnému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů, aniž by tato skutečnost byla účastníkem řízení zjištěna.

Konstatuji, že vzhledem k výše uvedenému byla materiální stránka skutkové podstaty správního deliktu naplněna, neboť v posuzovaném období účastník řízení neměl řádně a v dostatečné míře nastavena pravidla pro zabezpečení zpracovávaných osobních údajů. Svoji činností, resp. nečinností, tak zapříčinil z pohledu bezpečnosti dat vznik vysoce rizikového stavu, jinak řečeno nepřijal a nerealizoval dostatečná opatření k tomu, aby nemohlo dojít k neoprávněnému či nahodilému přístupu ke zpracovávaným osobním údajům či k jejich jinému protiprávnímu zpracování. V této souvislosti lze odkázat rovněž na to, že porušení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. zakládá též ohrožovací delikt, který je z právního hlediska dokonán již tehdy, pokud je bezpečnost zpracovávaných údajů v důsledku jednání správce ohrožena. Znakem skutkové podstaty tak není škodlivý následek, ale samotné navození rizikového stavu (srov. Novák, D. Zákon o ochraně osobních údajů a předpisy související. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014).

Podle ustanovení § 13 odst. 4 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb. je v oblasti automatizovaného zpracování osobních údajů správce nebo zpracovatel povinen také pořizovat elektronické záznamy, které umožní určit a ověřit, kdy, kým a z jakého důvodu byly osobní údaje zaznamenány nebo jinak zpracovány. Účastník řízení uchovával osobní údaje pouze v elektronické podobě, dochází tedy k automatizovanému zpracování osobních údajů. Účastník řízení měl zpracovávané osobní údaje uloženy pouze v tabulce .xls formátu, neměl zajištěnu výše uvedenou povinnost spočívající v pořizování elektronických záznamů (logů) všech přístupů k daným osobním údajům, tj. nebylo zaznamenáváno, která osoba přistoupila k databázi, z jakého důvodu, kdy přesně byl proveden přístup, příp. jaké byly provedeny změny. Otázkou logování přístupů k automatizovaně zpracovávaným osobním údajům se zabýval i Nejvyšší správní soud, který ve svém rozhodnutí ze dne 30. ledna 2013, čj. 7 As 150/2012-35 konstatuje, že se jedná o povinnost, které se správce nemůže nijak zprostit a že si v oblasti automatizovaného zpracování dat lze stěžít představit jiné adekvátní opatření, které by se srovnatelnou účinností zajišťovalo bezpečnost osobních údajů. Ve shodě se správním orgánem prvního stupně jsem proto dospěla k závěru, že účastník řízení porušil § 13 odst. 4 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb.

K argumentaci právního zástupce účastníka řízení, že u správního deliktu dle § 17e odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb. nebyla naplněna ani formální ani materiální stránka skutkové podstaty, uvádím, že souhlas s využitím rodného čísla musí splňovat náležitosti souhlasu se zpracováním osobních údajů. Dle ustanovení § 5 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb. musí být subjekt údajů při udělování souhlasu se zpracováním osobních údajů, a tedy i s nakládáním s rodným číslem ve smyslu § 13c odst. 1 písm. c) zákona č. 133/2000 Sb., informován o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je dáván, jakému správci a na jaké období, přičemž tento souhlas musí být správce schopen prokázat po celou dobu zpracování. Tento souhlas dle ustanovení § 4 písm. n) č. 101/2000 Sb. musí být svobodný a vědomý projev vůle subjektu údajů, jehož obsahem je jeho svolení se zpracováním osobních údajů. Pouhé uvedení rodného čísla do formuláře nemůže v žádném případě znamenat udělení souhlasu, který by splňoval veškeré výše uvedené zákonné podmínky, neboť ze spisového materiálu vyplývá, že rodné číslo bylo při vyplňování registračního formuláře zájemce o kurz zcela zjevně vynucováno, dané jednání proto nebylo svobodné. Docházelo tedy ke zpracování rodných čísel bez právního titulu. Vzhledem k výše uvedenému konstatuji, že byla v daném případě naplněna jak formální, tak materiální stránka skutkové podstaty správního deliktu v § 17e odst. 1 písm. b) zákona č. 133/2000 Sb. Naplnění materiální stránky tohoto deliktu lze spatřovat v tom, že docházelo ke shromažďování rodného čísla, zvláštním zákonem chráněného jedinečného identifikátoru člověka, bez právního titulu, jinými slovy došlo k faktickému zásahu do práv dotčených osob.

Právní zástupce účastníka řízení rovněž uvádí, že všechny výtky kontrolního orgánu uvedené v protokolu o kontrole byly účastníkem řízení okamžitě vyřešeny, přestože podle názoru účastníka nebyly naplněny znaky ani jednoho ze správních deliktů uvedených ve výroku rozhodnutí. K tomuto sděluji, že z výše uvedeného vyplývá, že skutkové podstaty správních deliktů uvedených ve výroku napadeného rozkladem napadeného rozhodnutí naplněny byly. Pozdější náprava nedostatků, které svou podstatou naplnily skutkovou podstatu správních deliktů, může být správním orgánem zohledněna při stanovení výše sankce, jak se také stalo v tomto případě (viz strana 6 napadeného rozhodnutí). Nad rámec uvedeného však konstatuji, že tuto skutečnost, údajné napravení nedostatků zjištěných kontrolou, účastník řízení nijak nedoložil, např. smlouvou s novým poskytovatelem služeb v oblasti automatizovaného zpracování dat, relevantním interním předpisem apod.

Skutečnost, že byla sankce uložena ve výši 0,18 % nejvyšší možné zákonné sazby, neznamená, jak dovozuje účastník řízení, že v daném případě nebyla naplněna materiální stránka skutkové podstaty správního deliktu a jednání účastníka řízení postrádá potřebnou společenskou škodlivost. Při ukládání sankce se uplatní zásada individualizace, kdy druh,

kombinace a intenzita sankcí musí být v konkrétním případě stanoveny tak, aby odpovídaly všem okolnostem a zvláštnostem případu. Odůvodnění rozhodnutí musí dle ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu obsahovat úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení, tedy informaci o tom, jaký vliv měla jednotlivá kritéria na stanovení konečné výše sankce. Správní orgán prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl, že při stanovení výše sankce bylo jako k přitěžující okolnosti přihlédnuto zejména ke skutečnosti, že účastník řízení spáchal více správních deliktů a že mezi zpracovávanými osobními údaji bylo i rodné číslo jako obecný identifikátor občana, přičemž jeho zpracování pro daný účel bylo nadbytečné. Jako k polehčující okolnosti přihlédl správní orgán k nízké možnosti ohrožení zneužití osobních údajů. Správní orgán prvního stupně tedy postupoval v souladu se správním řádem, neboť své správní uvážení při ukládání sankce za správní delikt dostatečně zdůvodnil a je z něj rovněž patrné, že míra porušení právních předpisů nebyla natolik nepatrná, aby odůvodňovala upuštění od uložení pokuty dle § 40a zákona č. 101/2000 Sb.

Zástupce účastníka řízení uvádí, že ač se účastník řízení dle rozkladem napadeného rozhodnutí dopustil správního deliktu dle ustanovení § 45 odst. 1 písm. h) zákona č. 101/2000 Sb., ve smyslu ustanovení § 45 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. mu pokuta uložena nebyla, když ve výroku rozhodnutí správní orgán prvního stupně uložil účastníku řízení pokutu pouze dle ustanovení § 17e odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb.

K tomuto argumentu účastníka řízení uvádím, že Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. ledna 2014 čj. 7 As 34/2013-33 vyslovil právní názor, že „ukládá-li správní orgán v jednom řízení pokutu za více správních deliktů, je povinen analogicky dodržet absorpční zásadu zakotvenou v ust. § 12 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů nestanoví-li příslušný právní předpis jinak.“ Dne 22. září 2005, v rozhodnutí čj. 6 As 57/2004-54 (publ. pod č. 772/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz), k tomu Nejvyšší správní soud uvedl: „Judikaturou ve správním soudnictví bylo v minulosti (př. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 6 A 226/95) připuštěno užití analogie legis, pokud jde o případy reálné konkurence (vícečinného souběhu) správních deliktů při nedostatku speciální právní úpravy, tedy aplikace tzv. absorpční zásady, kdy přísnější trest pohlcuje mírnější. Sbíhající se delikty jsou tak postiženy pouze trestem stanoveným pro nejtěžší z nich.“ Správní orgán prvního stupně postupoval tedy plně v souladu s konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, když při ukládání sankce za vícečinný souběh správních deliktů výše uvedenou absorpční zásadu aplikoval a účastníka potrestal pouze podle toho předpisu, který umožňuje uložení vyšší sankce, v tomto případě dle zákona č. 133/2000 Sb.

Na základě všech výše uvedených skutečností jsem rozhodla tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se podle ustanovení § 91 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, nelze odvolat.

Praha 25. května 2016

otisk úředního razítka

JUDr. Ivana Janů, v. r.
předsedkyně

Za správnost vyhotovení:
Martina Junková